

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Františkanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamske cene za list
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani
Františkanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Vlada trdno stoji...

LDU Belgrad, 14. marca. Seja ve-
rifikacijskega odbora, na kateri bi se
imelo sklepati o mandatu Stojana
Protića, je bila odgojena na danes
popoldne.

LDU Belgrad, 14. marca. Danes
popoldne je bil dosežen sporazum
med zastopnikom demokratov posl.
Jurajem Demetrovičem in zastopni-
kom zemljoradnikov posl. Avramo-
vičem glede III. oddelka ustave (so-
cialna vprašanja).

LDU Belgrad, 13. marca. Presbi-
ro poroča: Danes je bila seja mi-
nistrskega sveta od 10 do 12. na kate-
ri sta delegata za pogajanje z jugo-
slovensko muslimansko organizacijo
gg. Krizman in Ozunović poročala o
uspehu pogajanj glede bosanskega
agrarnega vprašanja. Ker je musli-
manska organizacija začela pogajati
se tudi o drugih vprašanjih v zvezi
z njenim vstopom v vlado, je mi-
nistrski svet pooblastil dr. Krizmana
in Ozunovića, da se pred sestankom
ustavotvorne skupščine pogajata tu-
ji glede teh vprašanj. Po doseženih
rezultatih v ustavnem odboru je mi-
nistrski predsednik poročal o polo-
žaju glede parlamenta in o notra-
njem političnem položaju naše zemlje.
Po njegovem govoru se je ugo-
tovilo, da vlada pri članih ministr-
skega sveta v vsch teh vprašanjih
popolno soglasje.

LDU Belgrad, 14. marca. Po seji
ministrskega sveta sta imela včeraj
delegata za vodstvo pogajanj dr.
Krizman in Ozunović sestanke z de-
legati muslimanskega kluba. Spo-
razum je dosežen v mnogih vpraša-
njih. Kar se tiče agrarne reforme, iz-
gleda, da se bo za odkup veleposest-
niške zemlje plačala odškodnina četr-
ti milijarde dinarjev. Muslimani bi
dobili v vladi tri listnice. Muslimani
zahtevajo ali ministrstvo za šume in
rude, ali pa ministrstvo trgovine in
narodnega zdravja. V bosenski vladi
zahtevajo muslimani tri poverjenike.

LDU Belgrad, 14. marca. Musli-
mani so sprejeli stališče demokratov
glede beglucov. Muslimani so spre-
jeli tudi člena 6. in 7. uredbe o agr-
arni reformi. S tem je desavuirana
Protićeva akcija. Muslimani so izja-
vili, da se njihove zahteve in spora-
zumj tičejo samo Bosne in Herce-
govine.

LDU Belgrad, 14. marca. Demo-
krati sodijo, da bi po sklepu spora-
zuma z muslimani imelo priti do na-
jetja posojila za izplačilo invalidom
in za oškodnino državljanom, oško-
dovanim v vojni. Posojilo bi se od-
plačevalo z vsotami, ki bi se dobile

iz zavezniškega reparacijskega
fonda.

LDU Belgrad, 14. marca. V par-
lamentarnih krogih sodijo, da bodo
v slučaju popolnega sporazuma dobi-
li muslimani ministrstvo za narodno
zdravje, za vere ter za šume in rude.

LDU Belgrad, 14. marca. Danes
je bil sestanek zastopnikov vlade z
muslimani. Muslimani ne zahtevajo
zase predsednika bosenske vlade,
vendar pa imajo tri kandidate. Pri-
sotni so bili od vlade Nikola Pašić,
Pribećević, dr. Krizman, Ozunović
in Trifković, muslimane pa so za-
stopali dr. Karamelmedović, dr.
Spaho, dr. Hrasnica in Vilović.

Kar se tiče Stojana Protića, po-
navljamo, kar smo že opetovano
povedali. Stojan Protić je danes edi-
ni državnik, ki more izveči naš dr-
žavni voz iz blata, v katerega ga je
zapeljala današnja vlada.

Mi ne hvalimo Stojana Protića
zato, ker je bil nekdanji član švicarske
socialistične organizacije. Tudi ne
zato, ker občuje z Dragišo Lapče-
vičem. Hvalimo ga iz stvarnih raz-
logov, ker vemo, da je on med brez-
brojnimi »politikami«, ki ne zasluži-
jo niti naziva »agitator«, edini, ki za-
služi ponosno in častno ime držav-
nika!

Zato se tudi ne čudimo, da veri-
fikacijski odsek še do danes ni na-
šel poguma, da Stojanu Protiću še
do danes ni anuliral mandata, kate-
rega je on položil v njegove roke.
Boje se ga, boje se ga...! Plitvi duhovi
imajo vedno respekt pred duševnimi
potencami, čeprav jih grde in psuje-
jo in zaničujejo. Kadar pa pride do
odločitve, pa stiskajo svoje repke
pohlevno med noge...

Kar se pa tiče turkov in zemljo-
radnikov, se pa nadaljuje stara igra.
Gre se samo za denar, namreč za
odškodnino za veleposestva turkov
v Bosni.

Stvar izgleda komplicirana, am-
pak ni. Čisto enostavno je vse to.

Ko je bil nekoč političen shod ne-
ke stranke v Vojvodini, se je zgo-
dil to-le: K govorniku, ki se je za-
vezal za brezplačno razlastitev
zemlje, je pristopil bogat kmet, ki
je rekel gospodu: »Mi smo priprav-
ljeni dati zemljo brezplačno dobro-
voljem i. t. d., ampak šele takrat,
kadar boste vi dali svoje hiše v Bel-
gradu ravno tako brezplačno na
razpolago za državne namene. Za-
kaj ne razlastite teh?«

Nato je gospod iz Beograda, ki
je pripadal in še pripada jako vpliv-
ni stranki, umolknil.

„Radić menja taktiko.“

LDU Belgrad, 13. marca. Dana-
šnja »Samouprava« piše pod naslo-
vom: »Radić menja taktiko«: Iz kro-
gov, ki so Radiću blizu, se doznava,
da Radićeva akcija peša. Kakor se
vidi iz gotovih dejstev, Radić ne mo-
re preprečiti izvršitve državnega
edukstva in sam naglo menja taktiko.
Rad bi omogočil sebi prihod v Bel-
grad, pristop v konstituantu. Ali bo
Radić v svoji spokorniški vlogi do-
bil oproščenje srbske vojske in Bel-
grada, katera je tako žalil, ali mu bo
v takih razmerah, katerih je sam
kriv, lahko priti v Belgrad, ni lahko
vprašanje.

LDU Belgrad, 14. marca. Hrvat-
ski ban je obvestil vlado, da se raz-
mere v Hrvatski konsolidirajo.

LDU Zagreb, 14. marca. Izvr-
ševalni odbor Hrvatske zasednice je
izdal nastopni komunikacije: 1. Izvrše-
valni odbor Hrvatske zasednice iz-
javlja po poročilu dr. Gjura Surmi-
na in na njegov predlog, da sploh
ne more biti podlaga razgovoru čl.
62 ustave na podlagi redakcije posl.
Juraja Demetrovića, po kateri bi se
imela država urediti samo po župa-

nijah in se pokrajne ukinejo. 2. Na
novinske vesti povodom izjave posl.
dr. Mate Drinkovića, da je Hrvatska
republikanska seljačka stranka od-
stopila od svojega republikanskega
programa in da je Narodni klub začel
skupno s Hrvatsko republikansko
seljačko stranko na tej podlagi ak-
cijo, se ugotavlja, da je dr. Drinko-
vić v ožjem ustavnem odseku izja-
vil, da ga je g. Radić pooblastil iz-
javiti pred vsakomur, da je pripravl-
jen sprejeti politični del ustavnega
načrta Narodnega kluba in delati
skupno z njim, ako se sprejme so-
cialno gospodarski del programa se-
ljačke stranke. Nadalje se ugotav-
lja, da so se pogajanja med HRSS in
Narodnim klubom gibala samo okoli
vprašanj notranje ureditve države
na podlagi ustavnega načrta Naro-
dnega kluba in okoli socialno gospo-
darskih zahtev HRSS ter da ni bilo
niti govora, da HRSS opusti svoje
stališče glede vprašanja državne ob-
like ter nista Radić ali HRSS izjavila
tega niti Narodnemu klubu niti ka-
kemu njegovemu članu.

Poročila, ki nam danes dohajajo,
obsegajo dva dela.

V prvem delu se govori, »da Ra-
dićeva akcija peša.« To je navadna
tolažba brez vsake realne podlage.
To je razvidno že iz naslednjih stav-
kov, ki jih priobčuje »Samouprava«.
Kaj se to pravi: Radić bi rad prišel
v Belgrad? Kdo mu pa to brani? O
kaki »spokorniški« vlogi pa sploh ni
govora! Govoriti danes o »spokor-
ništvu« je depasirano, ker ključ do
situacije ima še vedno Radić v svo-
jih rokah.

Drugi del je pa zanimavejši.
Tam se pravi, da Radić še ni opustil
svojega republikanskega programa.
Tako bedast Radić gotovo ni, da bi
odžagal sebi najčvrstejšo vejo, na
kateri sedi! To je že mogoče, da
pravi, da se on in njegova stranka
momentano zadovoljujejo s socialno-
gospodarskim programom — ampak
republikanskemu principu se on ne
odreka! In to je glavno pri njem,
oziroma za njegovo stranko. Zato
ga tudi citirani članek radikalne
»Samouprave« ne bo niti najmanjše
oplašil.

Čiščenje.

Svetovna vojska je svet izpre-
menila. Preobrnila je dobro v sla-
bo, slabo v dobro, zato stoji dana-
šnji pojmi o morali, o poštenju, o so-
lidnosti in tako naprej vsi narobe.

Prva leta po vojni niso prinesla
v tem oziru nobenega izboljšanja.
Se več: če je bilo mogoče vojno
stanje še poslabšati, ga je povojna
doba še poslabšala, to pa ne samo
pri nas, ampak sploh, po celem
svetu.

Tudi strankarsko življenje je tr-
pelo v vojni in še mnogo bolj v po-
vojni dobi. Svoje razkrojnevalne sle-
dove je zapustila vojna povsod.

Danes je pa položaj že boljši. Da-
nes se je pričela doba konsolidiranja
in čiščenja. Moralno zdravje se vra-

ča državam, narodom in — stran-
kam! Vrača se počasi, tako da tega
prosto oko niti ne opazi, ampak vra-
ča se. Stanje se boljša in bolniki so
začeli okrevati.

Hud kašelj sicer še muči bolnike
po celem svetu, ampak oni vendar
ozdravljajo. Posameznik je sicer ob-
sojen na smrt, ampak narod in
stranke žive dalje kakor posamez-
nik. Življenje se čisti, čistijo se na-
rodi in države, čistijo se tudi stranke.

Ta proces se bo začel in se mo-
ra pričeti tudi pri nas. Kakor vrtnar
spomladi obezuje veje, ki so pognale
predaleč, tako je potrebno obrezov-
vanje tudi v političnem življenju.
Prišlo bo tudi pri nas.

Razmere v Rusiji.

LDU Moskva, 13. marca. (Brez-
žično.) Tročij je imel razgovor s
tujimi dopisniki v Moskvi. Govoril
je o kronstadtskih dogodkih. Upor v
Kronstadtu in pričakovani podpis
miru s Poljsko in podpis trgovinske
pogodbe z Anglijo so v zvezi. Poli-
tično - vplivne zveze — ne le v
Franciji in med ruskimi begunci,
temveč tudi na Poljskem in v Angliji
— se prizadevajo, preprečiti, da se
sklenejo te pogodbe. Ruski reakcio-
nari v inozemstvu delujejo skupno
z gotovimi imperialisti proti sovjet-
ski republiki. Težavna prehrana in
slabe transportne razmere v Rusiji
lajšajo delo protirevolucionarcev.
Kdor pa pozna Rusijo, ta ve, da se
socialnim revolucionarjem in menj-
ševikom ne bo posrečilo, strimogla-
viti sovjetsko vlado.

LDU Moskva, 13. marca. (Brez-
žično.) Kronstadtski buletin od 11.
marca.) Naši oddelki so zasedli tri
utrdbe vstašev. Zajeli so velike
množine raznesila, municije in dru-
gega vojnega materiala. V Kron-
stadtu se vidi veliki požari. Pi-
sma mornarjev iz Kronstadta izra-
žajo ogorčenje nad pustolovščino.
Razpoloženje v Kronstadtu se je
ohladilo. Miroljubno prebivalstvo
beži. Razdeljujejo manjšo količino
živeža. Delavci so nezadovoljni.

LDU Moskva, 14. marca. (Brez-
žično.) Zadnja poročila iz Kronsta-
da javljajo o množičih se nespo-
zumljenih med uporniki. Nezaupanje
proti belogardističnim častnikom ra-
ste. Ujetniki javljajo, da je Kronstadt
brez goriva in da more bojna ladja
»Petrovavlovsk« streljati samo z
dvema streljama. Prebežniki iz
Kronstadta poročajo, da so bili v
Kronstadtu aretirani vsi komunisti.
Obenem potrjujejo vesti o sporih
med častniki in mornarji. Vsi so
mnenja, da se bliža konec belemu
Kronstadtu.

Moskva, 14. marca. Naši oddelki
so zasedli tri ustaške trdnjave. Za-
plenili smo pri tem velike množine
razstreliva, municije in vojnega ma-
terijala. V Kronstadtu so opazovali
velike požare. Stari mornarji pišejo
iz Kronstadta tako, da obsojajo ta-
mošnje dogodke. Razpoloženje v
Kronstadtu je zelo slabo. Mirno
prebivalstvo beži iz mesta. Racije
živili so znižali na najmanjšo količi-
no. Med delavstvom narašča neza-

dovolnost od dne do dne. Rdeča le-
tala javljajo, da so ceste v Kron-
stadtu popolnoma prazne in da vojna
ladja »Petrovavlovsk« zasidrana le-
ži v pristanišču, vojna ladja »Seba-
stopol« pa radi pomanjkanja premo-
ga ni zakurjena. Opazili so poizkuse,
da bi se trdnjavi s finskega obrežja
prinesel provijant. Vodja revolucio-
narjev, ki smo ga ujeli, Verešinin
pravi, da je vrhovni vodja protirevo-
lucionarnega pokreta neki Burgew.
Delavstvo v Petrogradu je sklenilo,
da bo z vsemi mogočimi sredstvi po-
magalo vladi, da bo mogla zatreti
ustajo.

FRANCOSKA POROČILA.

LDU Varšava, 14. marca. (Brez-
žično.) V Odesi so bile manifestacije
proti sovjetskemu gospodstvu z
orožjem udušene, pri čemer je bilo
mnogo oseb ranjenih.

LDU Varšava, 14. marca. (Brez-
žično.) Iz Helsinkforsa poročajo, da
se je položaj v Kronstadtu zboljšal.
Uporniki uporabljajo brezžično po-
stajo in izdajajo svoj list. Program
protirevolucionarjev je boj proti dik-
taturi, naj si bo z desne ali leve

LDU Pariz, 13. marca. (Brez-
žično.) Boljševiška ofenziva proti
petrogradski fronti je povzročila ve-
like izgube protirevolucionarjem.
Ne potrjuje se, da so uporniki osvo-
jili Petrograd. Kronstadtska vlada
razpolaga s 40.000 možmi.

Na prva poročila se ne oziramo.
Prva poročila so itak poštena, ker ne
prihajajo iz francoskih rok.

Omejujemo se zato na druga, ki
prihajajo iz francoskih krogov. Kaj
to pomeni, ve itak vsak človek, ki
ima še svojih pet možgan skupaj.

Najbolj pada v oči, da vest, ka-
tero so Francozje pred nekaj dnevi
širili po celem svetu, da je namreč
Petrograd v rokah upornikov, ne
odgovarja resnici. Mi smo to vest
zabeležili kot kronisti, ampak s pri-
mernimi opazkami in danes imamo
svoje zadoščenje. Danes mora tista
francoska — ker nočemo imenovati
iz vpludnosti zasluženega naslova,
ga raje izpustimo — na kratko pri-
znati, da se je debelo zlagala. Naj
le lažejo dalje!

Vse te stvari pa, ki nam jih ser-
virajo Francozje, moramo mi gle-

dati vendarle zelo natančno. Fran-
cozje še danes pritiskajo na bel-
grajsko vlado, da se udeleži pohoda
proti Rusiji, češ vi imate dobro voj-
sko, ondo idite! Seveda za franco-
ske interese!

Ker pa morajo danes Francozje
sami priznati, da je njihova politika
doživela nov in zelo občuten poraz,
zato res ne vemo, zakaj bi se mo-
rala ravno Jugoslavija eksponirati
za francoske koristi, oziroma za in-
terese francoskega kapitala, in zato
pravimo belgrajski vladi: Dajte mir
in pokličite svojega »vernega za-
veznika« Vesniča iz Pariza domov!
Za »visoko« politiko belgrajskih Ve-
sničev in belgrajskih prajstrajberjev
naše ljudstvo nima in ne bo imelo
nikdar niti najmanjšega smisla, do-
kler ne bo videlo stati v rovu veli-
kega brodarja Draškovića in različ-
nih »čoškarjev« à la Veljković, Pa-
šić, Marinković i. t. d. — Ti naj gre-
do v prvo linijo! Pa bo veselja
kmalu konec! Proletarska »kanalija«
pa ne bo več crkavala za interese
popolnoma tujih il ljudi.

Policaidemokratska svoboda.

LDU Belgrad, 11. marca. Mini-
strstvo za socialno politiko je spre-
jelo predstavnike raznih sindikatov,
in jim naznanilo, da lahko nadalju-
jejo svoje delovanje samo še v to-
liko, v kolikor se tiče skrbi za de-
lavce. Predsedniki in tajniki sindi-
katov so dobili nazaj svoje arhive,
ki so jim bili zaplenjeni. Odslej se
ne smejo več pečati s politiko.

Decembra meseca lanskega leta
je izšla iz ministrstva notranjih za-
dev prošula Vesnič—Draškovića
»obznanje«, ki je ukinila delavstvu
vso politično svobodo, kar so jo še
pustile prejšnje vlade. Ostanek si-
cer ni bilo mnogo, ampak dalo se je
z njimi politično vsaj vegetirati, če
že ne živeti.

Vlada je izdala »obznanje« baje
zato, da zatre komunistično gibanje
in uniči »prevratne elemente«. Za-
plenila je tozadevne arhive in vladni
listi so dobrim in solidnim purgarjem
oznanjali dan za dnem, da bodo pri-
šle takoj po pregledu arhivov na
svetlo strašne prevratne reči.

Do danes vlada te svoje obljube
še ni izpolnila! Časa je imela sicer
dovolj, ampak vprašanje je, če je
imela na razpolago tudi dovolj ma-
terijala, namreč solidnega in pošte-
nega materiala, ne — ponarejenega!

Danes pa izvemo, da je vlada vr-
nila predsednikom in tajnikom sindi-
katov njihove arhive, ob enem pa
jim je naročila, da »se odslej ne sme-
jo več pečati s politiko«!!!

V kakšni državi živimo? Ali vla-
da pri nas firšt in policaj Metter-
nich?

Ruski pisatelj Arcašev je napi-
sal pred leti, ko je vladal v Rusiji
najhujši carsko - policijski teror,
svoj svetovnoznani roman »Sanin«.
Ta roman opisuje tedanje življenje
v Rusiji v vsi njegovi umazani real-
nosti in v mnogih evropskih drža-
vah je bil prepovedan, češ da širi
nemoralo. So pa tudi ljudje, ki trdi-
jo, da je imel pisatelj s tem roma-
nom svoje posebne namene. Ti pra-
vijo, da je hotel reči: »Vganjaj, kar
ti je drago, bodi prasec ali pa kakšna
druga žival, ampak ne mešaj se v
politiko, ker to ni tvoja stvar, ampak
je zadeva »predpostavljeneh«. Do-
kler pustiš politiko v miru, je vse
dobro, in vsegamočna policija bo
nad tvojimi lumparijami eno oko za-
tislila in drugemu ne bo odprla, ka-
kor hitro pa izpregovoriš besedo
»politika«, si izgubljen!

Tako trdijo ljudje, ki imajo brž-
kone — prav! Tak pojav in tako po-
stopanje je bilo razumljivo v cari-
stično - absolutistični državi. Naša
država pa vsaj na papirju ni ne eno

ne drugo, in bog daj, da to ne postane — če že ni!

Mi hočemo državo, v kateri je vsak polnopraven državljani, brez ozira na njegov poklic, v državi so odločilni faktor. To je fundamentalen princip prave demokracije. Zato mora uživati popolno svobodo tiska, svobodo združevanja in svobodo političnega delovanja, brez vsake najmanjše omejitve. Te svobode ne sme biti deležen le bogati tenuh,

ampak v prvi vrsti tisti, ki s svojim delom vsvarja vrednote, od katerih celokupnost in država živi.

Tega principa se bomo tudi držali in zato že danes najenergičnejše protestiramo proti vsaki utesnitvi politične svobode delavstva, pa naj prihaja ta utesnitev od katerekoli strani. Socialisti so izvajali že mnogo bojev, pa ga bodo izvajali tudi proti policajdemokratiji.

Iz ustavotvornega odbora.

Na sobotni 30. seji ustavotvornega odbora so bili sprejeti člani 57, 59 in 61.

Člen 57 se glasi:

»Vsa ministrstva skupaj tvorijo ministrski svet, ki je neposredno podrejen kralju. Kralj imenuje predsednika in člane ministrskega sveta. Ministri stoji na čelu posameznih panog državne uprave. Ministri morajo biti tudi ministri brez portfelja. Pri ministrstvih se morajo vočigled potrebe in ukazom ustanoviti tudi državna podjetništva, ki bodo upravljala gotov del poslov v tej panogi državne uprave. Državni podatniki, ki izhajajo iz parlamenta, ne izgube svojega mandata.«

Člen 59 se glasi: »Ministri so odgovorni kralju in narodni skupščini. Kralj in narodna skupščina moreta obtožiti ministre,

če kršijo ustavo ali zakone pri izvrševanju svoje službene dolžnosti. Za škodo, katero napravijo ministri z nezakonitim vršenjem službo, je odgovorna država.«

Člen 61, se glasi:

»Pokrajinske uprave morajo z navedbami, ki imajo zakonsko moč, urejevati odnose samo na podlagi zakonitih pooblastil s strani narodne skupščine in to za vsak slučaj posebej. Naredba ne sme nasprotovati ustavi in zakonom. Te naredbe ne smejo biti v nasprotju z zakonom, na podlagi katerega so bile izdane. Narodna skupščina more te naredbe potem resolucije razveljaviti ali v celini ali deloma. Naredbe se morajo objaviti, pri čemer se mora vedno označiti zvrst zakon, na podlagi katerega so bile izdane.«

Angleški imperijalizem.

Na mednarodni socialistični konferenci na Dunaju je sodrug Wallhead iz Angleške referiral o imperijalizmu in socialni revoluciji. Njegovo poročilo je zelo zanimivo, podučno, obenem pa tudi važno. (Tozadevno resolucijo, ki jo je bila konferenca sprejela, je naš list že priobčil. Op. ur.) Sodrug Wallhead je izjavil:

Čast mi je, da morem diskutirati na tej konferenci otvoriti s svojim poročilom o imperijalizmu in socialni revoluciji. Ni lahko govoriti tu pred možmi, ki se že leta in desetletja udeležujejo v socialno demokratičnem gibanju vseh dežel in kojih intelektualna dela že sama ne dopuščajo, da izvedo o tej stvari kaj novega. Vendar pa moram kot Anglež povedati svoje.

Če imperijalizem delavskim masam Velike Britanije ni ustvaril nobene prosperitete in ni dvignil njihovega gospodarskega položaja, potem je imperijalizem v drugih deželah mogel tem manj imeti kak tak uspeh! Ako imperijalizem dežele, ki si je podjarmila največ sveta in ljudstev, ni mogel izboljšati položaja delavskega razreda, kako naj je potem posnemanje tega imperijalizma v drugih deželah imelo kake take učinke? Ne bom podal nikakršne zgodovinske skice imperijalizma, niti ne bom govoril o raznih oblikah imperijalizma v preteklosti. Dovolj je, da si predložimo najmlajši razvoj imperijalizma počenši od l. 1891. Sodrug Adler je upravičeno rekel, da je svetovna vojna imela svoj začetek pri vladodržcih tu na Dunaju. Toda to, kar se je takrat zgodilo na Dunaju, je bil samo zaključek vseh tistih diplomatskih in imperijalističnih intrig, ki so jih vse velesile uganjale desetletja poprej in ki so pripravljale vojno. Ko bi hoteli govoriti o vzrokih strašne svetovne vojne, bi morali pravzaprav začeti pri letu 1881, torej pri letu, v katerem je Angleška okupirala Egipt, okupirala seveda — kakor navadno vsako tako okupacijo opravičujejo, — le s tem namenom, da vzpostavi zopet red: okupirala ga je s slovesno objavo, da ga zopet izprazni, kakor hitro bo dosežen namen okupacije.

Ta dogodek okupacije pa značilni začetek osvojevalnih vojn cele vrste velesil Francoska je ribarila v istih vodah in je pohlepno navajala na Severno Afriko, Nemčija je sledila. Od leta 1881. do 1908. je Angleška zvečala svoj teritorij za cele štiri milijone angleških kvadratnih milj; štiri milijone kvadratnih milj, obsegajoče vse kontinente sveta. Buržoazija je napravila angleškemu delavstvu in delavstvu ostalih dežel utemeljevala to svojo roparsko politiko z lažnjivim argumentom, češ da trgovina in blago sledita zastavi, da značilni razširjenosti teritorija, razširjenosti oblasti, razširjenosti trga in vsled tega baje tudi posperiteto za angleško delavstvo. S tem je pred angleškim delavstvom zagovarjala tudi ogromne stroške, ki jih je zahteval imperijalizem. V resnici pa kaže statistika povsem drugo sliko. Trgovina Velike Britanije z njenimi kolonijami je od leta 1884. do 1903. narasla le prav za malenkost, malenkost tembolj, če si predložimo, da je dala angleška buržoazija v tem času nič manj kot tisoč milijonov funtov za vojaško oborožitev, ki jo je bila zahtevala njena ekspanzivnostna politika. Dočim je trgovina s kolonijami in drugimi angleškimi posestmi v l. 1884. znašala 184 milijonov funtov in je do l. 1903. narasla le na 232 milijonov funtov, je bilo v tem istem času izdanih 1000 milijonov funtov z namenom, da se je dosegla ta malenkostna rast trgovine. V resnici te številke jasno kažejo, da ni bilo razširjenosti trgovine resnični namen imperijalizma; njegov namen je bil vse nekaj drugega, in sicer ta, da se pridobi ozemlja za naložitev kapitala, ozemlja za investicije, monopole za investicije angleškega kapitalističnega razreda! Kakor se je v tem času trgovina s prekomorskimi deželami le prav malo zvečala, tako so na drugi strani silno narasle naložitve kapitala v inozemstvu. Leta 1862. so imeli angleški kapitalisti v inozemstvu naloženih 144 milijonov funtov kapitala; leti milijoni so do l. 1893. narasli na 1698 milijonov funtov, v l. 1908. na 3050 in v l. 1914. na 4039 milijonov funtov. To je rast v vse drugačnem tempu kakor pa je rast

trgovine! To nam sedaj podaja resnično sliko gonilnih sil imperijalizma, Dobicev v trgovini je bil v teh letih 18 milijonov funtov na leto; toda to, kar je Angleška dobila na nadvrednostih iz svojih kapitalnih naložitev v inozemstvu, je pa znašalo 200 milijonov funtov na leto, pač neizmerno bogastvo, ki se je stekalo v roke angleškega kapitalističnega razreda iz njegovih prekomorskih posestev. Svoj kapital si je mogla buržoazija s to z inozemstva dobljeno nadvrednostjo silno povečati; in iz tega tudi izvira ogromna moč angleških kapitalistov, da vladajo nad tiskom, da si podreje javno mnenje, varajo delavstvo in si ga stavljajo v svojo službo.

To je angleški imperijalizem: ekspanzija teritorija za 400 milijonov kvadratnih milj, neizmerno stroški za vojno oborožitev in poleg tega tudi utrditve vlade angleške buržoazije v lastni deželi z rezultatom, da je, — kakor je že Sidney Webb l. 1913. dokazal, — znašala povprečna plača delavca na Angleškem deset šilingov na teden!

Toda to še ni vse, kar je napravil imperijalizem! Ekspanzivne tendence imperijalističnih držav so ustvarile konkurenco za teritorije, za katere so se potegovali in so imele za posledico, da se je Evropa razdelila v dva sovražna tabora, v trozvezo na eni strani in entento na drugi strani. Sovražna napetost je stalno rasla in dovela končno vso Evropo do brezprimerne katastrofe, v kateri je 12 milijonov ljudi izgubilo svoje življenje in so bile še veliko širše mase poglane v obup in bedo.

In to je rezultat razvoja imperijalizma od leta 1881!

(Konec prili.)

Grobokopi.

V zagrebškem »Socialistu« stavi neki stavbinski delavec na komunističnega poslanca Mlinarića vprašanje, kdo ga je pooblaštil, da daje denar Saveza gradjevina (Zveze stavbinskih delavcev v Zagrebu) komunistični stranki. Nadalje predlaga istemu Mlinariću neke denarne manipulacije v imenovanju organizaciji stavbinskih delavcev in poleg drugega dostavlja, da se je organizaciji stavbinskih delavcev v Zagrebu brez vednosti članstva vsilil za tepla ter končno, da je Mlinarić eden najbolj glupih in prostakih tajnikov, kar jih je kdaj poznal.

Zanimiva je ta izjava preprostega stavbinskega delavca. In ta Mlinarić pravi sedaj svojo srečo v Sloveniji. Samemu pa kot poslancu, ki vleče 120 dinarjev dnevno ni treba osebno bogve kaj rogovičiti, zato je poslal v Slovenijo nekoga Andresa, ki naj tukaj na mestu njega rešuje stavbinske delavce.

Razume se, da gospodin Andreš zahteva, da se morajo stavbinski delavci v Sloveniji brezpogojno ukloniti zagrebškemu »Savezu«, kateremu načeljuje ljudje Mlinarićeve sorte. Pri tem se sklicuje gospodin Andreš na sklope kongresa stavbinskih delavcev, na katerem so bili baje zastopali tudi stavbinski delavci iz Slovenije. Res je, da je bilo na tem kongresu v Zagrebu sedem ljudi iz Slovenije, ali kako je prišla dotična sedemorica iz Slovenije na kongres, je vprašanje, katero so znači drugovi ali Mlinarić rešiti na zelo enostaven način.

Kadar kaže, se sklicujejo gospodje iz komunističnega tabora na mase, ki edine naj bodo vselej in v vsem merodajne, ako pa ne kaže sklicevati se na mase, ko so jim itak deveta briga, tedaj prihaja v veljavno brutalna volja posameznikov.

Tako se je za hrbtom mase stavbinskih delavcev v Sloveniji izvršil pakt med posamezniki v Zagrebu in vrlo »poštenim« tedanjim predsednikom Osrednjega društva stavbinskih delavcev Jarcom. V sporazumu s posamezniki v Zagrebu je tudi Jarco po-

zabil na odločbo mase, ampak je kar za hrbtom te mase povabil 6 več ali manj intimnih svojih znancev in niti da bi odbor o tem kaj vedel, se je sedemorica peljala v Zagreb — zastopati na kongresu maso, katere jih ni poslala in katere niti slutiti ni, da barantajo nepoklicanci za njeno kožo. Šele pozneje se je izvedelo, da je Jarco v svoji pilanosti v Kolodvorski ulici nekč vpil, da pojde v Zagreb in da bo tamkaj vse prodal.

Vse to se je godilo ne po nalogu mase v Sloveniji, ampak po nalogu posameznih diktatorjev ala Mlinarić v Zagrebu.

Daleč privedejo komunistični hazarderki in avanturisti strokovne organizacije v Jugoslaviji, v tem so že podali dosti jasnih dokazov.

O stvari bomo še govorili, kajti vredno si je oledati posamezne kapacitete in revolucionarne »proletere«.

Stavbinsko delavstvo v Sloveniji pa že danes svarimo, da ne naseda tem zmešanim konfuzionizmom na lim. Gospodina Andresa, ki je prišel v Slovenijo kot emisar in zna prav prilizneno govoriti pa naj povsod, kjer se pojavi primerno odsvol.

Politične vesti.

+ Gospod Simon, Prsbiro poroča: Na vi francoski poslanik g. Klement Simon je bil danes ob 11.30 v svečani avdienci sprejet pri prestolonasledniku Aleksandru radi izročitve akreditativnih pism. Pri tej priliki je izjavil g. Simon, da se ganjen spominja hrabrosti, ki so jo pokazale srbske čete na vseh bojiščih, kjer so se pojavile od l. 1912. do 1918. Obenem je izrazil zahvalo za neomajno zvestobo srbskega naroda in trdnost, ki so jo napram zvezi pokazali vsi sloji v najtežjih dneh vojne. — Francozje znajo. Ali pa tudi ne. Kadar namreč človek, ki igra karte, spozna, kako igra njegov nasprotnik, ni nasprotnik več nevaren. Francozje vodijo politiko čuvstev, ne politike razuma. S svojim oboževanjem »herojev« pa ne bodo dosegli danes pri nas prav nič. Zakaj pa nočejo biti sami »heroji« v ruskih šepah? Naj grodo! Namesto da oni občudujejo nas, bomo pa mi njih!

+ Spoznanje. V sobotnem »Narodu« je napisal ljubljanski župan g. dr. Tavčar o demokratski stranki sledeče besede: »Naša stranka ni najmočnejša v Sloveniji in simpatije, ki poganjajo okrog nje, rastejo po malih in ozkih gradicah. — Za prihodnje občinske volitve prav dobro.

+ Dr. Žerjav v Ljubljani. »Slov. Narod« prinaša sledečo »osebno vest«: »Narodni poslanec g. dr. Gregor Žerjav, ki je prišel v soboto na pogreb dr. Oražna, je imel včeraj in danes važne gospodarske pogovore s tukajšnjimi strokovnjaki v zadevi naše trgovinske politike. Gospod dr. Gregor Žerjav posveča v Beogradu gospodarsko - političnim vprašanjem, zlasti tudi carinskim, posebno pozornost. — Važni »gospodarski pogovori!« — Ko bi oni vedeli! — pravi narodna pesem — ampak mi tudi že vemo!

+ Pobožne želje. Udrženje državnih uradnikov in uslužbencev, ki želijo, da se še pred sprejetjem uradniškega zakona sprejmejo gotove uredbe v ustavi, je po slabo ustavotvorni skupščini apel, ki vsebuje najpoglavnejše zahteve glede reforme uradniškega vprašanja. Zahteva se, da se postavljajo in napredovanje uradnikov vrši na temelju sposobnosti in dela, o čemer vsakokrat odloča Strokovna komisija, ne pa kakor dosedaj, po službenih letih. Noben državni uslužbenec se ne sme proti svoji volji upokojiti ali odpustiti brez razsodbe in disciplinarne preiskave. O teh zahtevah so razpravljali že v vseh strankarskih klubih, kjer so se zelo dobro sprejele. Odbor udruženja je posetil ministra za konstituantno Trifkovića in mu osebno predložil potrebo, da se v ustavi sprejme klavzula o državnih uslužbenecih in da se s posebnim zakonom odpravi kaos, ki je zavladal v vseh državnih uradih. Minister Trifković je obljubil, da bo storil vse, kar bo mogoče.

— Vse to so pobožne želje. Gospodje, ki imajo danes usodo države v rokah, morajo danes misliti v prvi vrsti na to, kako bodo obdržali same sebe na krmilu, potem dolgo ne pride nič, potem pridejo pa državni uslužbenci na vrsto. Kadar bo pa tudi državne uslužbenice prevzela prava demokratska misel, da se bodo združili z manualnimi delavci v eno bojno falango proti izkoriščanju, takrat bo pa drugače.

+ O velikem trpljenju Slovencev na Koroškem piše sodrug Dvořák v pizenski »Novi Dobi«. Zanimiva so njegova izjava o zapeljavanju Slovencev po nemških agentih za časa plebiscita. Rastoča germanizacija je v polnem teku in je s preganjanjem vred prisilila že mnogo Slovencev, da so se iz Korotana izselili. S Dvořák zaključuje svoj članek s sledečimi, žal, resničnimi besedami: »O trpljenju korotanskih Slovencev bi moral zvedeti vseh svet, da bi so prepričali, da se niso Nemci prav nič poboljšali ter da mora ondi, kjer so v premoči, manjšina občutiti njih roparske kremplice.«

+ Nova Evropa. Nova karta Evrope je še bolj pestra kot je bila stara. Pred svetovno vojno smo imeli v Evropi 27 samostojnih držav; največja od teh je bila Rusija (5.377.000 km²), najmanjša Monako (1.34 km²). Danes ima Evropa 39 držav, torej 12 več.

+ Značilne zveze. »Daily Herald« piše z ozirom na gorostasne vesti o velikih revolucijskih preobratih v Rusiji, da je značilno, kako se te vesti krijejo s — Krasnovim povratkom v London. In faktično, kadarkoli je dospel imenovani sovjetski poslanec v angleško prestolico, da bi se enkrat podpisala tista nesrečna trgovinska pogodba med Angleško in Rusijo, vselej se je kaj čudnega pripetilo tam gori: enkrat je Trockij umrl, drugič Ljening, tretjič obadva skupaj, sedaj pa bi bilo kaj takega prenemumno, zato sta morala obadva — zbežati, na Krim zbežati, da so se hlače tresle vsem našim pilharjem, ko so ju začutili tako blizu. V tem pa trgovinske pogodbe noče biti in je tudi ne bo.

+ Rusko - romunska meja je bila zaprta baje radi velike vstaje v Odesi. Poročilo je iz »Londona«. — Kdor verjame temu razlogu, plača cekin.

+ O strokovnih organizacijah je napisalo praško komunistično glasilo »Rude Pravo« o priki vsestrokovne konference m. dr. tudi sledeče značilne vrstice: »... Vendar je treba za prikljenje vlade, da bo vodila odkrito politiko miru, moč. In ta moč je v strokovnih organizacijah delavstva. Vsako oslabiljenje strokovnih organizacij je zajedno oslabiljenje tega najbolj učinkujočega delavskega sredstva. Zato se je vsestrokovna konferenca kar najodločnejše izjavila proti ogrožanju enotnosti strokovnih organizacij. Strokovne organizacije morajo ostati nedotaknjene od neblagega spora v stranki in vsega strokovno organiziranega delavstva dolžnost je zato, s kat največjo odločnostjo in brezobzirnostjo preprečiti vse poizkuse, ki bi zanesli razkol v naše še enome strokovne organizacije. — Strokovna Internacionala je vse kaj drugega kot tako zvana druga Internacionala, ki je za ves razredno zavedni proletarij definitivno mrtva (?). Ali zato pa strokovno organizirano delavstvo vsega tega, kar napada v pogojih III. Internacionalne strokovne organizacije, ne more sprejeti. To je treba povedati jasno in odkrito. Enotnost strokovnih organizacij ne sme biti ogrožena. Zlasti se je treba v sedanjih dob velikih gospodarskih borb izogibati tudi vsake nevarne besede, ki bi mogla ogroziti moč in silo strokovno organiziranega delavstva. Ohranitev enotne fronte razredno zavednega delavstva mora biti za vsakega strokovno organiziranega delavca dolžnost! — In ravno sklicanje vsestrokovnega kongresa bo mnogo pripomoglo k ohranitvi enotnosti naših organizacij. — Da bi te resnične besede vpoštevati tudi naši »komunisti« in da bi se ravnali po njih! Čehem so že svita.

LISTEK.

Brunoslav Nušić:

Rejenček.

Preložil Cvetko Golar.

(Dalje.)

»Nič, nič,« pravim jaz »oprostite vi meni!«

»Ne, ali mene je sram, to je strašno! Tuj človek!«

»Saj vi ste čakali tujca in ne svojega moža.«

»Res je,« doda ona tišje, »ali... to je moj prijatelj iz detinstva.« Ah, strašno, strašno... pa potem, prosim vas, s kom sem imela čast, kdo ste vi?

»Veste, gospa, za vas ni tako važno, kdo sem, nego kaj sem —

»Vi?«

»Da jaz, a povedal vam bom po pravici. Vidite, jaz sem lopov!«

Sirota žena je osupla vzdrltela, potem se jej ulije potok solz in začne trepetati kot ranjena košuta, a

glavo stisne v blazine in si je ne upa vzdigniti.

Pustil sem jo malo, da se izjoka in da jo mine strah, potem sem jej rekel čisto mirno in tiho:

»Nikar se ne bojte, ker sem čisto miren in dober človek, samo denar imam rad.«

»Nimam, nimam, nimam ničesar,« reče, ne da bi vzdignila glavo z blazine.

»To ni res, da ga nimate, vi ga imate; veste, notri v škrtju!«

Ona skoči, kot da jo je vgriznila kaša, pa zavrišči:

»Jaz hom poklicala na pomoč!«

»Izvolite, prosim vas,« ji rečem zelo ljubezljivo, »zakaj pa ne, prišla bo vaša tašča, in jaz ji bom povedal, da sva se prav sladko ljubila in obljemala; zakaj bi jej ne priznal, priznanje je zmeraj zelo velika olajševalna okolnost.«

Gospa Lenka vidi, da se je ujela, in da ne more nikamor pa se dvigne in sede na posteljo. Ako sama sedi, bi bila sramota, da jaz ležim, zato

se dvignem tudi jaz, in tako »in gliz« sedeča v postelji nadaljujeva razgovor.

»Pa dobro, povejte, kaj hočete — reče odločno.

»In kaj, nič za Boga, tisto malo denarja iz predalčka.«

»Tega ne, tega vam ne morem dati, to bi pomenilo, da sem okradla svojega moža.«

»Moj Bog, ali ga niste malo prej okradli, ko ste mene pustili v posteljo?«

Ona udari zopet v jok in bi najbrže še dolgo jokala, da se ni zasiljalo iz druge sobe, kako se tašča prietuje po postelji. Hitro mi dene roko na usta:

»Pst!«

»Saj bom molčal zelo rad, ali skrajni čas je, da skleneva najino pogodbo.«

»Pst!« napravi ona iznova in utihne kot grob. Molčala sva dolgo, in ko sva po priliki računala, da je

haba zopet zaspala, nadaljujeva naš pogovor.

Zaklinjala me je, prosila me je, naj jej pustim tisti denar pri miru, in nazadnje mi je obljubila, da mi bo vedno dala, kadar bom zahteval od nje dvajset ali trideset kron.

Meni se je, da vama povem po pravici, zasmilila, in sem popustil.

»A hočete li mi dati tudi nočjo kakih dvajset, trideset kron?« jo vprašam.

»Dam vam jih tudi petdeset.«

»Dobro, stvar je v redu, in hvalepa lepa, ker ste me tako lepo vzprejeli in pogostili.«

»Se nekaj, ali imate kaj časti v sebi?« me vpraša.

»Moj Bog,« kakšno vprašanje!

»To se razume, da jo imam.«

»Zaklinjam vas, da nikdar in nikomur ne poveste tega, kar se je zgodilo, drugače se bom umorila.«

»Ne boste se umorili, ne, ker vas potrebujem, da mi daste trošek. Kadar ga mi bo treba. Nikomur ne bom govoril o tem, bodite prepričani.«

In tako se oblečem, dobim petdeset kron in se napravim, da od-

dem po istem potu, kakor sem prišel.

Ko sem jej rekel zbogom, mi reče:

»Slišite, vi ste vseeno pošten lopov.«

»O, vi mi laskate,« jej odgovorim in jo hočem še enkrat poljubiti, a ona me je prosila, naj tega ne storim.

»Dosti je bilo,« reče, »še preveč, preveč!«

»Glejta, tako se mi je steklo to noč,« konča policaj Rista svojo pripoved, a pozneje, kadar sem rabil denar, sem ga dobil. Večkrat se mi je skušala skriti in se je v ta namen preselila na drugo stanovanje, ali sem jo zmeraj našel. Šele čez teta dni sem jo zgrešil popolnoma.«

Policaj Rista utihne, a na uri je oobil vprav polnoči. Župan pokliče in plača račun zaspanemu natakariju, policaj Rista se pretegne in odide ter obljubi še enkrat, da bo prišel jutri zjutraj, da jih odvede k advokatu, a župan in štacunar se napotita v sobo šte. 3., kramljajoč medpotoma o čudnem dogodku, ki jima ga je ravno kar povedal Rista. (Dale prili.)

4. Vsestrokovna konferenca se je vršila že dni v Pragi. Konferenca, na kateri je bilo zastopanih 40 strokovnih zvez s 140 delegati, se je glasno izjavila proti brezposelnosti povzročajočim kapitalistom, proti zniževanju merke, za zvišanje državnih brezposelnih podpor, za mir ter ohranitev enotne fronte strokovno organ. delavstva

Konferenca se je izjavila za združitev vsega strokovno organiziranega delavstva v Českoslovaški. Na Češkem je že tudi levičarsko delavstvo izprevidelo kako škodo mu je prizadejala cepitev; ono ve, da bi, če bi bilo, enotno, ne bil danes na Č. nikdo izprti. Ono to ve in hoče popraviti. Le, da bi vse ne bilo prepozno!

Izvajanja o razvoju holandske umetnosti iz rimske in francoske ter o gojenju te z istim umevanjem kot je bilo Medicjsko v Florenci. Vsa gibanja kot mistika, humanizem in pod. so bila v Holandski splošna ljudska.

Organizacijski vestnik. Iz stranke.

Vse bralavke in vso pošto za centralno tajništvo JSOS in KDZ naj sodrugi naslavljajo: Šiška, Baraka X/49.

Spodnja Šiška. Vse članice politične organizacije opozarjamo, da se je v Spodnji Šiški ustanovila krajevna skupina politične organizacije. Člane prosimo, da zaostale prispevke čimprej poravnajo. — Nadalje opozarjamo sodrugi, da se bo v četrtek 17. t. m. ob 19 uri v bivši nemški šoli vršil pod vodstvom s. dr. Jelenca diskusijski večer. Nihče naj ne manjka. Odbor.

Vestnik Svobode.

Sela centralnega odbora delavske izobraževalne zveze »Svobode« se bo vršila v četrtek 17. t. m. ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih v Šelenburgovi ulici 6. Ker je seja zelo važna in nujna, se je morajo gotovo udeležiti vsi člani centralnega odbora. Seje so dolžni se udeležiti tudi predsedniki oziroma podpredsedniki vseh podzvez in predsednik in tajnik ljubljanske podružnice »Svobode«. Pridite vsi točno!

Pevski zbor ima vajo danes ob pol 8. zvečer v Šelenburgovi ulici. Pridite točno vsi in privedite s seboj nove člane.

Tržič. Splošna delavska zveza Ljubljana ponovi v nedeljo dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani konzumnega društva za Slovenijo pri Toncu igro »Ciganje«, ki je bila igrana dne 6. t. l. z dobrim uspehom in je nudila našemu občinstvu obilo smeha. Seveda je treba upoštevati, da so vsi igralci šele začetniki, katerih večina je bila šele prvikar na odru. Vstopnina: 1. prostor 8 K, II. prostor 6 K, III. prostor 4 K, stojišča 3 K. — Dramatični odsek pripravlja za po Veliki noči še eno igro, katere pa bo zadnja in poslovnita za leto. — Na objavljeni vest, da se priredi 3-mesečni tečaj za ženske, se naznanja vsem tistim, katere so se prijavile, da se prične s tečajem v sredo dne 16. t. m. ob pol 7. uri zvečer v meščanski toli. Poučevalo se bo vsako sredo v petek. Natančneje se poizve v trgovini pri Toncu. Tečaj za moške se vsled prevelike zaposlenosti prične šele sredi aprila.

Po svetu.

— Idrijski rudnik preide v roke delavcem. Italijanska vlada se čuti nesposobno, da bi vzdrževala še nadalje eksploatacijo idrijskega rudnika. Zato se pogaja z zastopniki florentinske rudarske zadruge glede prepuščitve tega rudnika v njene roke. Idrijski rudarji so namreč zadnje naprosili, naj se začne pogajati z vlado. Zadruga obeta državi in finančnemu ministru ugodne cene pri nabavi rudarskih izdelkov.

— Pretep na dunajski univerzi. Na dunajski univerzi je došlo v soboto popoldne do zelo burnih prizorov. Socijalistični dijak si hotel v mali univerzitetni dvorani proslaviti spomin marčinskih žrtev, pri čemer naj bi nastopili kot govorniki bivši državni tajnik s. dr. O. Bauer in profesorja dr. Hartmann in dr. Gruenberg. Dvorana je bila napolnjena polna. Ko je hotel s. dr. Bauer pričeti svoj spominski govor, je vdrila v dvorano trupa nemško-nacionalnih dijakov in je prišlo do zelo burnih spopadov. Nacionalisti so navalili na socijaliste s palicami in so navalili tudi na govorniško tribuno. Šipe so postale drobne. Ko je prišla na pomoč policija, da napravi red, so nacionalisti tudi njo napadli s palicami. Bila je namreč brez vsakega orožja. Na napade nacionalistov so redarji odgovarjali s klicem: »To so imperijalisti, ki so hujšali na vojno!« »Ti hočejo biti vodniki naroda!« Ita. Večjih žrtev ni bilo. — Seme ne pade daleč od drevesa. Nemški nacionalisti se še niso spamenovali kakor tudi italijanski ali jugoslovanski ne. Toda vsi se bodo še kasal svojih nezmišelnih avantur.

— Predlog za pripuščanje žena kot članic porotnih sodišč je bil v nemškem državnem zboru sprejet pri poimenskem glasovanju s 170 proti 126 glasovom.

— XIII. mednarodna razstava avtomobilov bo od 28. maja do 5. junija t. l. v Pragi.

— Renato Fucini, znani italijanski humorist in satirik, je umrl te dni v Empoliju.

— Pesniki iz drugega sveta. Pariški listi poročajo, da izide te dni posmrtna pesniška zbirka Judite Gautier, hčerke znanega francoskega pesnika Teofilja Gautiera. To bi ne bilo nič čudnega, saj so že mnoge knjige izšle po smrti njih pisateljev, čudno je pa, da Judita Gautierova na dan svoje smrti (1917.) ni imela spesulene niti ene pesmi! Stvar pa se je zgodila tako: Mrtva pisateljica (Gautierjeva je znana po svojih prevodih iz kitajščine) je imela prijateljo, kateri se je prikazala kot duh po svoji smrti in hrelovala pesmi, katere bodo sedaj izšle v zbirki kakih 350 strani. O tem

govori na obširno znani Pavel Souday v »Tempsu«. Prečeren je torej v svoji baladi o »Neiztrojenem srcu« slabo rešil problem pesnika, ki v svojem življenju ni povedal tistega, česar je bilo polno njegovo srce. Zadostuje, da pesnik umre, se prikaže po smrti kot duh in narekuje temu ali onemu svoje pesmi. Ta metoda pesnikovanja ima na sebi tudi prednost najboljših reklame za pesnikove proizvode.

— Letni čas namerava upeljati angleška vlada za Veliko Britanijo v času od 2. aprila do 2. oktobra t. l.

— Zbor poljedelskega, gozdarskega in vrtnarskega delavstva se je vršil te dni v Pragi. Je to prvi zbor svoje vrste, kajti bile so na njem zastopane vse narodnosti Českoslovaške republike, tudi Poljaki in Rusini. Enako so bili izvoljeni tudi v predsedstvo zastopniki češke, slovaške, nemške in madžarske narodnosti.

— K najvišjemu vrhu. »Geographical Society« in »Alpine Club« iz Londona pripravljata ekspedicijo na najvišjo goro na svetu, na Mount Everest v Himalaji. Mount Everest meri 8840 (naš ponosni Triglav samo — 2864 m!), a najvišja točka, ki je bila doslej dosežena od kneza Abruškega, se nahaja v Karakorumskem pogorju in meri 7380 m. Ostanje torej nekaj čez 1000 metrov. Ekspedicija se prične še letos in sicer najprej z raziskovanjem neznanih ozemelj v Tibetu, na severu od M. Everesta. Od tam se bodo potem skušali povzpeti na vrh kraljice gor, ker pada proti Tibetu zelo polagoma v dolino.

— Umetniško delo iz kamenite dobe, ki izhaja iz periode Aurignaske iz časov pred 20.000 leti, so po poročilih francoskih listov našli v votlinah pri Colombrièreju v departamentu Gorenja Savojske. Na delcu mamutove kosti so našli dve vrste risbe, ki kažejo torso moža in žene. Moževa postava je odeta v živalsko kožo in je podobna človeku iz ledene dobe kakor si ga dandanes predstavljamo; slika žene pa je takole tepla, da so ji dali ime »Venera iz kamnite dobe«. Žena je upodobljena klečeč. Med številnimi umetniškimi deli iz delfinvalne dobe, ki so jih doslej našli po votlinah in razpokah v južni Franciji in v severni Španiji, so risbe in skulpture ljudi zelo redke in temu novemu odkritju je treba pripisovati posebno arheološko vrednost.

Društvene vesti.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo naznanja vsem zainteresirano, da je pričelo poslovanje in da na podlagi od vlade potrjenih pravil zastopa vse interese svojih članov najemnikov in brezstanovalec. Člane sprejema po sklepih odborovih sej. Prijave sprejemata blagajnik Podboj Karol, Ljubljana, Sv. Petra vojašnica, soba 4, in tajnik Pirc Ivan, Prisojna ulica 3/II. od 1. do 3. ure popoldan. Vpisnina znaša 1 K, članarina mesečno 2 K. Vse dopise je nasloviti na označena naslova. — Odbor.

Udruženje jugoslovanskih oglašnih zavoda. U Zagrebu osnovalo se je udruženje reklamnih podjetij cijele Jugoslavije sa zadacima uzdrzanja solidnog poslovanja na ovome polju te se listovi kao i oglašivači u svim nejasnim slučajevima ili sporovima mogu potpunim poverenjem na to udruženje obratiti. — Uprava udruženja nalazi se u Illici broj 60, I. kat. desno, tajništvo u Jurjevskei ulici broj 31.

Dopisi.

Celje. Tukajšnji mestni magistrat ima svoje gozdove, travnike in njive. Za opravljanje tega gospodarskega dela ima magistrat svojega oskrbnika. Od občinskih njh so dobili dosedaj vsako leto ubogi sloji zemljo v najem. Letos se je pa zemlja oddala potom javne dražbe in so dobili zemljo tudi taki, ki itak imajo svojo zemljo. dočim so reveži ostali praznih rok in to celo taki, ki so pri magistratu zaposleni. Vprašamo gospoda oskrbnika, ali je to napravlilo po svojem nekdanjem socijalističnem prepričanju, ali po diktaturi sedanjih neizvoljenih mogočev okrog sosveta? — Eden, ki vse vidi.

Celje. Hišni posestniki mobilizirajo in delajo naskoke na najemnike z dviganjem najemnine. Pri tem se odkljujejo g. Malopron v Gosposki ulici, g. Peresich pri glavni cerkvi in gospa Selak, mesarska vdova na Glavnem trgu 6. Ta nemška gospoda misli sedaj na stroške ubogih najemnikov vesti lepo življenje. Kot vzrok dražnje navajajo: Izdatke za dimnikarja, hišno oskrbo in davke, zlasti pa trdijo, da imajo njih hiše visoko vrednost. Katera stranka se ne pokori terorju, se ji zagrozi z odpovedjo. Ker se v gori navedenih hišah nahajajo tudi socijalni demokrati, opozarjamo slavno gospodo, da odneha z nasilstvom in povemo, da poznamo stanovanjsko naredbo.

Celje. Mnogokrat smo že na shodih kritizirali pijančevanje, v katerem se je nezavedno delavstvo tako rado gubilo. Naš boj je bil opravičen in ga je delavstvo tudi upoštevalo s

tem, da je opustilo pijančevanje ter se vedno bolj in bolj interesira za znanstvo in socializem. Sedaj pa imamo nove vrste pijancev v obliki pekovskega mojstra Lesjaka v Guberju. Mi bi ne imeli sicer nič proti njemu, ker vemo, da pijančuje za svoj denar, ki si ga baje prisluži. Vendar se čudimo, da pekarija v Guberju toliko nese, da je mojster vsak dan pijan. Prekoračenje prepovedi nočnega dela in kršenje osemurnika je pa pri tem gospodu na dnevnem redu. Na to hočemo merodajne oblasti opozoriti!

Celje. Še enkrat Koštomaj! Ker smo čitali v »Napreju« z dne 10. marca popravek g. Koštomaja, v katerem trdi, da ni sovrznik delavstva, to morda velja za narodne socialce. Dalje izjavlja, da je kot obitnik podpiral razna društva. O tem pa moramo izjaviti, da v celjskem okrožju se nahajajoče organizacije, bodisi strokovne, bodisi kulturne, dosedaj niso sprejele še nobenih darov. (Mogoče Ciril-Metodovo društvo?) Kako je pa g. Koštomaj podpiral organizacijo vojnih invalidov, o tem pa lahko »Nova Doba« da informacije in vdove padlih mož v Celju. — To v pojasnilo socialistično organiziranemu delavstvu.

Celje. V »Napreju« z dne 10. marca t. l. je bila notica »Demobilizacijsko blago«, v kateri sta bila vsled nepravilnega trgovanja s pridobivenim blagom omenjena neki g. Meglič v Celju in g. Leopold Janežič. Da tukajšnja javnost izve nekaj podrobnosti, si usojamo podati sledeče pojasnilo: G. Meglič je uradnik pri Ljubljanski kreditni banki v Celju, g. Janežič je bil poslovodja pri Mestni elektrarni v Celju, in je bil vsled neznanh vzrokov čez noč odlovljen. Sedaj je v Ljubljani trgovec. Označena notica se vjema s kritiko, ki jo je »Naprej« meseca decembra 1920. prinašal kot alero v elektrarni. Vsled nekega članka je tukajšnje državno pravdnistvo pustilo zapreti socialistična Kolarja, češ da je pisal članek. Članek se do danes seveda še ni našel, vendar nam zgoraj označena notica prinaša material, katerega beležimo kot uspeh naše opravičene kritike. Radovedni smo pa, ako državni pravdnik za neke gospode tudi najde kak prostor v starem »pisniku«. Javnosti pa povemo, da se preiskava nadaljuje. Gospod Janežič, kako se boste sedaj zagovarjali? Vaša soprega, ki ste jo v Celje poslali, ni dosegla željenih uspehov.

Mežica pri Prevaljah. (Novo industrijsko podjetje.) Podjetje »Bleiberger Bergwerks-Union«, do sedaj sekvestrirano, je prešlo v roke angleških podjetnikov. Dne 7. t. m. je dospel angleški reprezentant mister Perkins tu sem, da bo prevzel premično in nepremično imetje svinčenih rudnikov kakor tudi pomožnih obratov ter da bo uredil vse potrebno v svrhu nadaljnega intenzivnejšega obratovanja rudnika, ki je imel vsled dolgotrajne sekvestracije in pomanjkanja strokovnjakov seveda ogromno stvarno in denarno škodo. Mi delavci v Mežiški dolini smo s spremembo zadovoljni, ker se nam obetajo boljši časi in ker se splošno govori, da se bodo prejšnji uradniki podjetja »Bleiberger Bergwerks-Union«, katere je sekvester odpustil iz službe, vrnili na prejšnja mesta. Če pa preide vodstvo komplicirane-ga obrata zopet v roke strokovnjakov, potem se nam ne bo treba bati, da se obrat ustavlja in da pridemo mi delavci od kruha in zaslužek. Naslov novo nastalega podjetja se glasi, kakor mi vemo iz zanesljivega vira: »Central European Mines Ltd.«

Strahovlada sekvestra v Mežiški dolini. Kakor smo zadnjič pisali, je nameraval gosp. sekvester podjetja »Bleiberger Bergwerks Union« 70 letno gospo Marijo Miklau kratkoma vreči na cesto, čeravno je tako bolelna, da že par let ni napravila niti koraka več izven hiše. Kakor pravijo, je mislil g. sekvester restauracijo rudnika prevzeti na lasten račun. Ker je pa med tem postalo celo rudniško podjetje last angleške tvrdke »Central European Mines Limited«, se mu seveda ta grozni načrt ni posrečil. Sedaj pa išče drugega vzroka, da bi spodil staro žensko iz restavracije, katere je sedaj seveda tudi last omenjenega angleškega podjetja. Obramca se do slovenske javnosti in pristojne oblasti s prošnjo, da bi preprečili to okrutno postopanje od strani sekvestra, ter da bi nas Mežičarje čimprej osvobodili strahovlade tega »privandranega« tuja. Preganjanje domačinov in zasledovanje starih bab ne spada, kolikor je nam znano, v delokrog državnega sekvestra industrijskega podjetja.

Črna. V Črni na Koroškem stoji žaga grofa Thurna. Upravlja jo nadgledar g. Primožič v Mušeniku. Zdi se nam potrebno, da delavstvo izve, kako se godi tukajšnjim delavcem, posebno še tistim, ki ne plešejo tako, kakor jim g. Primožič živi. Pri

Kulturni vesnik.

Repertoir Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Torek 15. Zaprt.
Sreda 16. Golgota. A.
Četrtek 17. Razvalina življenja. Ob znižanih cenah. Izven.
Petek 18. Bajka o volku. A.
Sobota 19. Mrakovi. Izven.
Nedelja 20. Bajka o volku. Izven.
Ponedeljek 21. Razvalina življenja. B.
Torek 22. Zaprt.
Sreda 23. Mrakovi. E.
Četrtek 24. Zaprt.
Petek 25. Zaprt.
Sobota 26. Zaprt.
Nedelja 27. Golgota. Izven.
Ponedeljek 28. Razvalina življenja. Izven.

Opera:

Torek 15. Tosca. A.
Sreda 16. Zaprt.
Četrtek 17. Zlatorog. C.
Petek 18. Thais. D.
Sobota 19. Fra Diavolo. Izven.
Nedelja 20. Zlatorog. Izven.
Ponedeljek 21. Zaprt.
Torek 22. Koncert gđ. Amelije de Bartfeldove. Izven.
Sreda 23. Thais. B.
Četrtek 24. Zaprt.
Petek 25. Zaprt.
Sobota 26. Zaprt.
Nedelja 27. Zlatorog. Izven.
Ponedeljek 28. Tosca. Izven.
Torek 29. Zaprt.

V torek, dne 22. t. m. bode imelo ljubljansko občinstvo priliko slišati v tukajšnjem opernem gledališču mlado a vendar že povsodi priznano violinsko virtuosnjo gđ. Amelijo de Bartfeldovo. Njen koncert, katere je dosedaj proizvajala že po vseh večjih mestih, so bili tako od strani kritike, kakor tudi od strani umnostnih ljubčega občinstva, kar najbolje sprejeti. Vsa kritika si je enoglasna v tem, da je njeno umevanje glasbe, kakor obvladanje instrumenta ukaj, kar je dano samo od narave blagoslovljenim umetnikom. Vspored, s katerim se glavna virtuosnija predstavi ljubljanskemu občinstvu, je kar najizbranejši in nam iznena

sladateljev kakor Smetana, Dvořak, Grieg, Wieniawski, Sarasate itd., obetajo gotovo kar največji užitek. Predprodaja vstopnic od četrka 17. t. m. pri blagajni opernega gledališča ob navadnih opernih cenah.

Novčan Anton: Veleja. Drama v treh dejanjih. V Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Cena broš. 28 K, vez. 36 K, po pošti 1 K 80 vin več. — Lepa, mlada redjenka ljubi krepkega kmečkega fanta Lento, ki je odšel k vojakom ter se ni zmenil več za njo. Pozabljeno je Veleje, s prevaro domahil v svojo prokleto koč, da je postala njegova žena. Ko se Lenta vrne, je vzplamti zanj prejšnja strast, da se nesrečno poročena obrača za njim »kakor rumena solnčnica za zlatim solncem.« Neljubljeneža moža pregovori, da gre v svet, kjer mu je fabrika izpla kri in obrala kosti; tašča je ustvarila Velejo hudobno kakor kačo. Velej se vrne kot bolan pijanec: kljub njenim svarilom in prošnjam se Lenta poroči z drugo: tako ji je pot odločena v smoto in pogubo. Ves moški svet, mladeniče in starce, zajame v svoje mreže, da so ji vsi sladki in h prinášajo darov; njena koč postane jama pregrehe, in ko v grozi in radosti končno zmagovalno vzkliče: »Vdova!« vemo, da bo mladi Bogatinov mimor Peter slepo orodje v njenih rokah, da se drama spremeni v žaloigro. — Vso moralno vaško pokvarjenost je podal pisatelj v žarečih barvah, značaj si krepko očrtal, dialog vseskozi živahen; zato ohrani »Veleja« v našem skromnem izvirnem dramatskem slovestvu častno mesto. Lani je dosegla drama na ljubljanskem odru lep uspeh; sedaj ji je pisatelj nekatera mesta predelal. Elegančno opremljeno knjigo toplo priporočamo. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Izšla je 11. številka »Sporta«, naše najlepše ilustrirane revije in prinaša sledečo vsebino: Ženski sport, Orientacija, Glavna skupščina LNP, Sport v Afriki in pregled sportnega gibanja. Prinaša tudi krasne slike iz zimske - sportnih dni v Bohinju. Naročajte se na »Sport«.

»Pevce«. V Ljubljani je pričel izhajati mesečnik »Pevce«, glasilo »Pevske zveze« z glasbeno prilogo.

Predavanje o holandski kulturi je imel v Pragi docent leydenske univerze in bibliotekar rotterdamdske trgovske visoke šole dr. A. G. Hamel. Zanimiva so bila njegova

žagi je vposlenih kakih 12 do 15 delavcev. Poglejmo sedaj kako so ti delavci plačani! Od julija do decembra lanskega leta je večji del delavcev dobival 33 K dnevne plače. Ker delavci niso mogli več izhajati s tem zaslužkom, so oktobra meseca šli kakor skesanji grešniki v pisarno h. g. Primožiču, da bi jim zvišali plačo. O. Primožič je takoj obljubil, da bo napravil vse tako, da bo prav. In res! O Božiču je dobil vsak delavec za 3 K zvišano dnevno plačo. Ob istem času so pa rudarji dobili za 12.50 K zvišano dnevno plačo. To je g. Primožiča nekoliko osramotilo in januarja meseca je zvišal dnevno plačo še za nadaljni 2 kroni. Delavci dobe torej sedaj 38 K dnevne plače. Seveda nihče ne sme misliti, da poleg te plače dobivajo še kakšne posebne doklade! O tem se delavcem še sanjati ne sme. Naši rudarji kajpada kar »demokratično« zahtevajo in tudi dobe, kar zahtevajo. Moški rudarji imajo 70 do 100 K dnevne plače, ženske pa 46.40 K. — Tudi v Mušeniku je osemurni delavnik. Ta je pa g. Primožiču trn v peti. Na vse načine je že poizkušal pregovoriti delavce, da delajo vsaj 10, če ne 12 ur na dan. Njegovi delavci seveda tega ne store iz strahu pred rudarji. Zaradi tega pa g. Primožič ne pride še v zadrego, temveč pravi: »Če ne delate več kakor 8 ur na dan, vam pa plače ne zvišam. In če pa hočete izhajati, hodete pa delati nadure.« In res! Večji del delavcev dela na dan 10, 12 do 16 ur brez počitka. Toda g. Primožič nadur nikakor ne plačuje višje, kakor navadne delovne ure! Neki delavec si je predrznil zahtevati, da nadure plačajo 50% dražje kot navadne delovne ure. In kaj se je zgodilo? Gospod Primožič je rekel, da za gospodarski obrat ni tiste postave, da bi morali nadure za 50% dražje plačevati. In iz strahu, da bi ta delavec še druge delavce ne »po-

hušal«, ga je kratkoma odpustil od dela! Vprašamo sedaj, kako morejo ti delavci živeti ob takem zaslužku? Moka velja tu 20 K 1 kg, slanina 50 K, sladkor 56 K. Torej delavci morajo vse prav tako drago plačevati kakor rudarji, ki zaslužijo 2 do 3krat toliko kot žagarji v Mušeniku. Res, nekaj imajo delavci v Mušeniku bolj poceni! Koruzo, ki jo prodaja g. Primožič! Vsak delavec dobi 15 kg koruze na mesec po 5.50 K za 1 kg, dočim velja koruza v trgovini 5 K 1 kg. Pa poglejmo, če je vsled te koruze delavec na boljšem! Na mesec prihrani delavec pri 15 kg koruze 5.50 K, dočim je v trgovini po 6 K celih šest kron! In to gosp. Primožič očita delavcu, ki ga prosi za povišanje plače! — In take razmere so tu le vsled tega, ker delavci ne poznajo organizacije, ali je pa iz strahu pred koruznim očetom, gosp. Primožičem, poznati nočejo! Zda pa še besedo o tem, kako se izplačuje zaslužek. Če vstopi delavec v začetku meseca v žagi v službo, dobi gotovo v osmih tednih prvo izplačilo, ko gospod grof od krvavo zasluženih delavskih kronc zadosti odstotkov potegne in mora vsak delavec en celomesečni svoj zaslužek pustiti v grofovih zakladih.

Narodna galerija.

V točki 2. društvenih pravil započen program »Narodne galerije« se glasi: Namen društva je ustanovitev, izpopolnjevanje, vzdrževanje in varstvo javne slovenske umetnostne galerije t. j. zbirke slikarskih, plastičnih grafičnih in stavbarskih umotvorov umetnikov slovenskega pokolenja, bodisi moderne, bodisi starejše dobe. Izključeni tudi niso umotvorji drugih umetnikov, zlasti ne teh, ki so stali v zvezi z domačo umetniško produkcijo, oziroma, ki so vplivali na razvoj slovenske upodabljajoče umetnosti. Društvo ima tudi namen vse že obstoječe umetniške zbirke, spadajoče v

navedeni okvir, združiti v celokupnost. Poleg ustanovitve zbirke same je društveni namen naposled tudi zgradba ali pridobitev poslopja za slovensko umetniško galerijo, oziroma začasna pridobitev prostora za nastanitev zbirke. — Istotako je društveni namen vzbujanje zanimanja za upodabljajočo umetnost med občinstvom, pospeševanje razvoja domače upodabljajoče umetnosti, raziskovanje slovenske umetnosti, prirejanje sestankov, predavanj, delitev nagrad ter izdavanje spisov in reprodukcij — vse to, kolikor je potrebno v namen, izražen v prejšnjem odstavku.

§ 3. V dosegu navedenih smotrov — § 2. — zbira društvo denarna sredstva z darili, testati in članarino, obenem pa tudi umetnine z nakupi, darili in testati. —

Društveni odbor 1. poslovnega leta se je z vneto lotil poverjene mu naloge. Zanimal se je za večje zbirke in dosegel pri ljubljanskem mestnem magistratu, da mu je bila izročena v varstvo mestna zbirka slik in kipov: spojitvi to z umetninami, nakupljenimi iz nabrane imovine društva, je bil temelj za javno umetnostno zbirko položen in s tem najlepše utemeljena eksist. upravičenost društva. Odbor se je zanimal za druge obstoječe javne in privatne zbirke, umetnostne in posamezne umetnine: nekaj jih je že dobil v last, nekaj v varstvo, nekaj je obljubljenih. Da se nabrana dela čimprej izroče narodu v pogled, se je uredila 1. zbirka v znamenju slovenske moderne umetnosti, ki je v društvenem inventarju zaenkrat najodličnejše zastopana in je v najživejšem stiku z javnostjo. Glede prostorov je priskočil na pomoč zopet mestni magistrat, ki je radevolje odstopil zaeno s svojo zbirko tudi svoje lokale »Narodni Galerije«. Ker ni bilo društvo prvo leto deležno nobene državne subvencije, so bili navezani njegovi izdatki le na vplačane ustanovnine, članarine in darila; zato se je moral odbor omejiti v prvem letu le na najnujnejše izdatke, in z malimi sredstvi mnogo doseči. Pa Galerija je odprta in njen procvit je odvisen od umstvene in materijalne podpore iz vseh vrst slovenskega naroda.

»Narodna galerija« bodi slovenskemu narodu tudi živ vir lepote in naj v stalnem stiku s slovenskim umetnostnim gibanjem pospešuje razvoj naših umetniških sil do viška popolnosti.

Mnogim narodom so ustanavljali take zavode vladarji in mecen iz preobilice svojih sredstev. Mi se obračamo na slovenski narod, da si ustvari tudi »Narodno galerijo« sam, kakor je vse drugo dosegel iz lastnih moči.

Misel »Narodne Galerije« naj se razširi po vsej slovenski zemlji. Potrebna so obilna sredstva, a naložena bodo v narodu za stoletja in bodo nosila obilne duševne obresti. — Želeli bi bilo z ozirom na važnost ustanove, da pri skladu za »Narodno Galerijo« sodeluje vse slovensko ljudstvo in da se je tisti, ki jim je mogoče, spomni- jo z večjimi izrednimi darili.

Redna članarina znaša 30 kron letno; enkratna stanovitina 500 kron.

Umetnostna zbirka »Narodne Galerije« je bila odprta 7. marca 1920 in je pristopna javnosti vsako nedeljo in praznik od 10 do 12 in ob četrtkih od 3—5 v Kresiji (vhod iz nabrežja). Vstopnina 2.— K. Vso pošto prosimo na naslov: Narodna Galerija, Ljubljana.

Jakob in Ezav.

(Iz »Proletarca«).

Kdo pozna svetopisemsko zgodbo o Jakobu in Ezavu?

Brat je brata ukanil. Za skledo leče mu je odkupil pravice prvorojenstva.

Odrasli ljudje, katerim ni teologija poklic, večinoma pozabijo na biblijo. To je škoda. Knjiga je zelo zanimiva, četudi je znanstveno dokazano, da je sestavljena od raznih pisateljev, da je torej ni mogel Bog diktirati enemu samemu.

Stari vzhodni pisatelji so imeli cvetočo fantazijo, bujne primere, bogat jezik — pa tudi dosti filozofije je bilo vmes.

Tudi zgodba o Jakobu in Ezavu je zanimiva in dovolj pomembna.

Ali se morete spomniti, kako ste bili takrat, v otroških letih nevoljni, hudi, ker se je zgodila taka prevara?

Priatelji, tista povest ima trajen pomen.

Ezavi in Jakobu niso izumrli. Ozrite se, pa jih najdete cela krdela. Po Bogu in po Adamu smo vsi bratje. To je ena izmed najenostavnejših resnic. Ali ti bratje imajo kljub nemškemu pogovoru različne kape. In še mnogo drugega je različnega med njimi.

No, pa neenakost je bila že v času Jakoba in Ezava na zemlji, drugače ne bi bil eden imel prvorojenških pravic. Tudi tista prevara se ne bi bila izvršila, če bi bila oba enakopravna. Zaradi neenakosti pravic se zgodi mnogo grehov.

Bratje smo: N. pr.: Brat Peter je gospodar, brat Pavel je delavec. Peter ima lepo rezidenco s parkom, Pavel pa zasmrjen »rent«, kjer pija veter skozi špranje. Brata sta. Peter se vozi z avtomobilom, Pavel pa skrbi, da ne zmanjka čevljarju dela. Brata sta; sila stara žlahta!

Pavel hodi v tovarno nad katero je zapisano Petrovo ime. Peter sam se vozi malo po Kaliforniji, malo po Evropi, hodi v gledališča, na koncerte, na ples.

Pavel izdela vsak dan za dvajset dolarjev blaga. Če bi ga spravljali in na koncu leta prodal, bratu Petru pa plačal odškodnino za stroj, bi imel šeststisoč dolarjev. V dveh letih dvanajststisoč, v desetih šestdeset tisoč dolarjev. Trideset tisoč bi si jih brez težave lahko prihranil.

Brat Peter pa pravi bratu Pavlu:

Daj mi, kar izdelaš. Dam ti za to plačo — dva dolarja na dan... Čez deset in dvajset in štirideset let ima brat Pavel tudi dva dolarja na dan, pa stare kosti.

Jakob in Ezav sta pobarantala...

Kupilo se stara tudi pokvarjena dvo-
kolesa, šivalni, pi-
lasi in razni stroji. F. Batelj,
Ljubljana, Stari trg št. 28.

KLEPARJI!

Vse kleparske stroje
in orodja ima vedno v
zalogi zastopnik trdke
ERDMANN KIRCHHEIS, Auc
Karlo Okretič 1. drug, Zagreb,
Buzova ul. 25. Strugalnice,
vrtalni stroji, brusil-
nice, tračne žage,
stroji za oblikanje
(Abrihter) itd.

Stavbne parcele

po K 10.000 za enodružinske
hiše z vrtom v Sp. Šiški se pro-
dajo. Tavčar & Svetina, stavb.
podjetje, Ljubljana, Gosposvetska
cesta 6.

Kdor si želi nabaviti pristnega
in znanega

haložana

naj se blagovoli poslužiti trdke:
Prva haloška trgovina z vinom
Ante Korenjak in drug
pri Sv. Barbari v Haložah.

Strojarna za usnje,

maia, se odda.

Naslov v upravi »NAPREJ«.

Sprejme se

čevljarski pomočnik

za fino delo in šivilja gorajih delov
(šeparica). Plača po dogovoru.
Josip Prešeren, Celovška cesta 82,
Ljubljana-Šiška.

Čebulček

in
Zlahtni semenski grah
priporoča

SEVER & K^o, Ljubljana.

Dragan Vučković

pooblašeni borzni posredovalec

:: Zagreb :: Sv. Duh 19

posreduje pri nakupu in
prodaji državnih in vred-
nostnih papirjev, izplačuje
tudi čke na inozemskih
tržiščih in v inozemskem
denarju.
Telefon 6-69.

Brzojavni naslov: Vučkov, Zagreb.

Splošna ključavničarska

in
mehanična delavnica

se je otvorila.

Sprejema splošna popravila pi-
salnih in šivalnih strojev, kon-
trolnih blagajn itd.

Fr. Lebar & L. Tišler

Jenkova ulica 9.

F. BRUMAT
LJUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

Nakupovalna zadruga

za konzumne in produktivne zadruge in zavode

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Aleksandrova ulica štev. 5

priporoča svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!

! Iščemo strojevodje !

Reflektira se samo na take moči, ki so bile zaposlene
pri ozkotirnih železnica bagerskih obratov, na dnev-
nih kopov ali stavbenih obratov. Neoženjeni reflek-
tanti naj pošljejo svoje ponudbe

rudniskemu vodstvu v Kočevju.

Največja zaloga
klavirjev in pianin v Ljubljani.

Tvrška J. DOLENC,
Ljubljana, Mišarjeva ulica št. 5

se priporoča za na-
kup najboljših instru-
mentov izvrstnih to-
varn po najsolidnejših
in nizkih cenah.

Priporoča
se trdka
Večletna
garancija.

Josip Petelinc,
Ljubljana,

Sv. Petra
nasip št. 7.
Popravila
se sprejemajo.

edina tovarniška zaloga

živalnih strojev v vseh opre-
mah, material in izvršba pred-
vojna, za rodbinsko in obrtno rabo ter vsi posamezni deli za vse si-
večletna garancija! steme, igie, olje na drobno in debelo. Večletna garancija!
Ugodni plačilni pogoji.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod
najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Cele, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija,
Saraevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-
in inozemstvu.